

REISVERSLAG NATUURREIS KIRGIZIË

Landschap Kemin National Park (foto: Martin van Leest)

19-06-2008 TOT 01-07-2008

GLOBE NATUURREIZEN & CENTRAL ASIA BIRDING

DEELNEMERS;

RIEN KORDES

HARRY VAN VUGHT

MARISKA TONNET

JAN BENOIST

WILLEM VEENHUIZEN

MACHIEL VALKENBURG (REISLEIDER)

MARTIN VAN LEEST

MADINA RASULBAEVA

Voorwoord

Kirgizië is gelegen in het hart van Centraal Azië, het is grotendeels berggebied met een rijke en unieke flora en fauna. Het land heeft een grote van 200.000km² waarvan 90% gedomineerd wordt door de Tien Shan en Pamir Alai Bergen. In ongeveer 2 weken tijd maken we een rondtocht langs alle Reservaten rond het Issyk Kul meer, het op één na hoogste bergmeer ter wereld gelegen op 1600 meter hoogte. We sliepen naast goede accommodaties in een tentenkamp opgezet in de May Saz vallei en een Yurt kamp op het graslandplateau van Son Kol. De reis werd geleid door de Nederlander Machiel Valkenburg die woonachtig is in buurland Kazachstan. Van hieruit organiseert hij natuur- en vogelreizen in geheel Centraal Azië. De avifauna van Kirgizië is zeer divers en heeft invloeden van Europa en Azië dit aangezien het op de grenszone van Westelijke en Oostelijke Palearctic ligt. Dit maakt het mogelijk soorten als Chinese Fluitlijster en bijvoorbeeld Koolmees in het zelfde habitat aan te treffen.

Groepsfoto boven op de pas van May Saz (foto: Alexander, chauffeur)

De tocht verliep voorspoedig met lekker weer. Iedereen kon genieten van wat hij het meest aantrekkelijke vond of dit nu vogels, vlinders en/of planten waren. Daarnaast kreeg het landschap ook nog de nodige aandacht. De vrijheid van het kamperen in May Saz, het yurt kamp nabij het Son Kol meer en de mooie soorten Ibisnavel, grote aantallen Roze Spreeuwen en Mongoolse Plevieren werden als hoogtepunten beschouwd. De algemene conclusie van de groep was dat Kirgizië een prachtig land is met een geweldige natuur waar iedere natuurliefhebber zich meer dan thuis zal voelen!

Hier volgt een verslag van de reis geschreven door de deelnemers zelf. Machiel was verantwoordelijk voor het in mekaar zetten van het verslag en de checklijst die na het dagelijkse verslag volgt.

Dag 1 - 19 Juni

Om 5.00 uur plaatselijke tijd, komen we na een vliegreis van 12 uur aan op luchthaven Biskek, waar Machiel op ons wacht en we direct aan onze eerste excursie gaan beginnen! Nog niet echt uitgerust van de reis stappen we in de Mercedes bus en vertrekken met de plaatselijke gids Madina en chauffeur Alexander naar het overwegend agrarische buitengebied rondom Biskek. Op het land zijn boeren al bezig om op primitieve wijze hun landje te bewerken. Later zien we langs de weg allerlei kraampjes met groente en fruit, grote watermeloenen zijn opgestapeld in piramide vorm. Na enig heen en weer geschut te zijn in onze bus, stappen we uit om langs een riviertje te gaan wandelen waar volgens onze gidsen Woudaapjes moeten zitten. In het riet horen we verschillende Cetti's Zangers harde metalen klanken uitstoten. De Grote en Indische karekieten zien en horen we en achter het riet aan de randen van bouwland, zien we onze eerste Roze spreeuwen. We kunnen de mooi gekleurde spreeuwen goed bewonderen. Later op onze vogeltochten zien we er zoveel dat er nog nauwelijks naar gekeken wordt. Alle moois went gauw blijkbaar! De zon laat ons op deze vroege morgen niet in de steek en we genieten van de met sneeuw bedekte bergen in de verte. We vervolgen onze wandeling langs de rivier en komen aan bij een grote vijver met rijk begroeide waterkanten. In een zompig weiland staan wilgen in allerlei bochten gebogen. Op het water zien we Bergeenden, Casarca's en Dodaars. Machiel ontdekt de eerste Woudaapjes en schiet er op los met zijn kanon zodat we later de veren letterlijk kunnen tellen. Ook zien we onze eerste Masked Wagtails waarvan we er later nog vele zullen zien. In de wilgenbossen zien we een Azuurmees en horen zijn pimpelachtig geluidje. Dit is het typische biotoop van een Azuurmees. Na dit vochtige biotoop een beetje te hebben uitgekamd is het tijd voor onze eerste lunch in de buitenlucht. De chauffeur heeft de tafel al gedekt en we kunnen zo aanvallen. Een lekker hapje met noedels en fruit smaakt ons goed. Als toetje is er altijd iets zoets te vinden in Kirgizië. De bus brengt ons in de middag verder in het platte land en de thermometer wijst 35 graden Celsius aan. In de weilanden en tussen het gewas zien we o.a. Zomertortel, Koekoek en Bijeneter. In de lucht verschillende soorten zwaluwen; Alpen en gewone Gierzwaluw en enkele Roodstuitzwaluwen. Deze eerste vogeldag sluiten we op tijd af en tellen in totaal 62 soorten.

Ala Archa NP (foto: Martin van Leest)

Dag 2 - 20 Juni

Vandaag staat een bezoek aan het Ala Archa park op de planning. We vertrekken door de brede straten van Bishkek waar de grote bomen zeer goed opvallen. Buiten de stad zien we de Arendbuizerd zitten in de top van een boom hij wordt aangevallen door een Boomvalk. Kleine Klapeksters en Scharrelars zijn overvloedig. Bij de entree van het park wordt even wacht gehouden

vanwege de betaling. Hier zien we de Oosterse Tortel en een Siberische Roodstaarttapuit. We rijden het park in waar even bij een wildstromende rivier gestopt wordt. Madina ziet een Waterspreeuw wegschieten. Van alle kanten komt het geluid van de Hume's Bladkoningen en Grauwe Fitissen. We komen aan het einde van de weg op een parkeerplaats. We gaan hier lopen. We zijn nog niet onderweg of de Rufous-naped Tit ofwel Sparremees in het Nederlandse wordt gezien. Enkele Azuurmezen volgen niet veel later. Aan de rivier ziet Machiel een Chinese Fluitlijster. Hij roept iedereen erbij en even later komt hij mooi weer terug, iedereen goed gezien! Het landschap is super, een prachtig ruw groen berglandschap. Op de top van een berg zien we een Steenbok staan. Na een mooie dag in het park keren we terug naar Bishkek waar een verfrissende duik op ons wacht. Voor aankomst nog even langs de supermarkt op wat biertjes in te slaan. Eten, napraten en dan naar bed.

Dag 3 - 21 Juni

Om 6 uur zijn we opgestaan en om 6.30 uur wacht het ontbijt. Een half uurtje later zijn we weer vertrokken op weg naar Guesthouse Ashu in Chon Kemin via de het stadje Tokmok. Langs de Chuy rivier die hier de natuurlijke grens vormt tussen Kazachstan en Kirgizië hebben we onze eerste stop. Citroenkwikstaart van de vorm 'calcarata' met zijn prachtige zwarte rugdek zien we als eerste. Tevens Oeverloper, Scholekster, Maskerkwikstaart, vele Boeren en Huiszwaluwen en niet te vergeten de grote aantallen Bijeneters. Tweede stop met wandeling rondom een meertje dat langs dezelfde weg is gelegen bij Tokmok. We hebben meteen beet en op een dode tak in het meertje kunnen we prachtig een Dwergaalscholver bekijken. Overigens naar later blijkt de enige. Verder vele Roze spreeuwen, waar je eigenlijk niet op uitgekeken raakt, zo mooi als ze zijn. Ze vliegen af en aan van de velden naar enkele schuren bij een boerderij waar ze zeker te weten hun nesten moeten hebben. Hetzelfde geldt ook voor de prachtige Citroenkwikstaarten. We ontdekken zelfs een Kleine klapekster op zijn nest. Hij laat zich goed bekijken en heeft lak aan al die nieuwsgierige vogelaars. Op een klein eilandje ontdekken we een Visdiefje met jongen, een Woudaapje en enkele Steltkluten. Overal zingen de Nachtegalen en ook een 6 tal Koekoeken waaronder een mooie bruine versie is erg actief. Ze zijn op zoek naar de nesten van de Indische Karekieten. Verder nog IJsvogel, Kleine plevier en de Wielewaal. Tot slot groeten we nog een ruiter te paard die zijn koeien laat grazen in de sappige groene velden om het meertje heen.

Citroenkwikstaart – *Citreola citreola calcarata* – Son Kol (foto: Machiel Valkenburg)

Picknick bij de historische Burana toren. We beklimmen de toren en genieten van de enorme weidsheid van het gebied en vooral van de enorme stilte. Alleen de roepende Kwartels in de verte doorbreken deze stilte. Wat is dat genieten hier boven. Weer naar beneden langs een donker, smal en eng trappetje. Nog even voor de lunch een bezoekje aan het kleine doch met veel zorg beheerde museumpje. Madina heeft natuurlijk de entreekosten al betaald. De lunch (klaargezet door Alexander en Madina) gebruiken we onder een paar hoge bomen die vol zitten met nesten van Spaanse mussen. Ze zijn nog volop aan het bouwen en het gaat zo slordig dat een aantal nesten uit de bomen is gewaaid. Ze poepen gelukkig niet in ons eten maar wel op de broek van Rien. Een toevallige voorbijganger met een mooie kirgistaanse muts ontvangt de restanten van onze lunch en hij dankt ons hartelijk. Onderweg naar Ashu nog een wandeling bij een rivier die door een kloof stroomt. Onder in de kloof ontdekken we een nest vlak boven het water van de Chinese fluitlijster. Na een speurtocht van wel een uur ontdekken we dan eindelijk hoog tegen de rotswand een Rotsvors, Machiel had hem al horen zingen maar we konden hem in eerste instantie maar niet ontdekken. Bonte tapuit, Aziatische Steenpatrijs, Rotszwaluwen, Blauwe rotslijster, Steenarend en Dwergarend.

Om 18.00 uur komen we aan bij het mooiste Guesthouse van Kirgizië (voor zover wij weten) en we worden allerhartelijkst ontvangen. Nadat iedereen de kamer heeft gevonden gaan we buiten aan de avonddis. Terwijl we daar van genieten wordt op het dak hard gewerkt om de antenne richting Nederland te richten. Vannacht om 1.00 uur komen we uit ons bed om samen met enkele Kirgiziërs naar de wedstrijd te kijken van het Nederlands elftal.

Dag 4 - 22 Juni

We besluiten na ons voetbalavontuur wat later op te staan, 9.00 uur ontbijt. De dag is immers heel vroeg begonnen: 00.45 uur! We zijn er helemaal klaar voor. Iedereen is aanwezig – aanvankelijk waren er maar 2 geïnteresseerd! Ook nog drie lokalen. Gezellig. Vol verwachting klopt ons Nederlandse hart. Dat móét gewonnen kunnen worden! Na drie triomfen. Maar al gauw blijkt dat de Russen bepaald niet slecht spelen. Integendeel. Nederland daarentegen krijgt geen grip op het spel. 1-0 voor Rusland. O jé. Dit valt vies tegen. Wat zal de rust brengen? Ja, Van Nistelrooy maakt een doelpunt! 1-1. Het zelfvertrouwen is terug. Bij spelers en publiek. Maar het blijft 1-1. Jammer. Verlenging. En dan..... 2-1 voor Rusland. Vlak voor het eind, neeeee, 3-1. De ondergang van het Nederlandse voetbal. Al die opgesierde straten, die commerciële prullen, de duizenden liters bier. Het kan allemaal weg. In de vuilnisbak. Nederland gaat huiswaarts. Einde. We feliciteren de Russen die hun overwinning volkomen verdiend en begrijpelijk vinden. Hiddink glundert, Van Basten is aangeslagen, maar neemt z'n nederlaag sportief op. We gaan naar bed. Het is bijna 04.00 uur. Morgen op pad; de natuur is betrouwbaarder dan het Nederlandse voetbal. We vallen direct in slaap.

Er wacht mij een mooie, maar zware wandeling. De heuvels in. Dat klinkt makkelijk maar het valt mij niet mee. Het is om 11.00 uur al snikheet, we moeten over beken, door het water naar de overkant. Mijn toch al geringe conditie wordt stevig aangesproken. Maar de natuur is prachtig. Een bloemenzee van salie en slangenkruid, planten die ik niet ken. Ik maak wat foto's. Landschappelijk is het simpelweg een paradijs. Struiken langs de weg. Sparren en dennen, berken en eiken begeleiden ons pad. Veel soorten vogels zijn al geen onbekenden meer. De Roodmus overal, Bijeneters, Hop en Scharrelaar. Het ruist van de Eksters. Hume's Bladkoningen laat zich ook weer regelmatig horen, evenals de Grauwe Fitis. En niet te vergeten de Grasmussen. Maar de mooiste waarneming is toch de Blauwkopproodstaart (*Phoenicurus coeruleocephalus*), die ik mooi in de kijker krijg. Jan heeft hem ontdekt. De Grote Lijster laat zich ook horen. Omdat het al laat in de morgen is en de warmte steeds heviger is het aantal vogels beperkt merken we. Onze aandacht gaat zich richten op vlinders en planten. Daarover later meer. Opvallend zijn de Parelmoeren, waarbij de Keizersmantel de kroon spant. En wat te denken van die prachtige purperen akelei? We besluiten guesthuiswaarts te gaan voor de lunch. De vogels van gisteren zijn weer present: Palmtortel, Groenling, Merel, Huismus. Ook

nogal wat Ringmussen gezien. En natuurlijk de Boerenzwaluwen. We hebben een Kwartel gehoord, maar Kwartelkoning laat het afweten. En ach, elke dag natuurlijk wel een Black-eared Kite. De Maskerkwik loopt parmantig over het erf.

Na de lunch even rusten en dan de bergen in. Andere kant op, zeg maar. We gaan met name op zoek naar gorzen: Grijze Gors en Steenortolaan. Halverwege -als we nog niets gewaar zijn geworden dan een prachtige Bruinkopgors-man houd ik het letterlijk voor gezien en ga lekker zitten en praten met Madina. Ze vertelt over haar vader, haar werk, haar toekomstplannen. Ik over vergelijkbare dingen. We besluiten na een uurtje vast terug te gaan naar ons busje en daar onze metgezellen op te wachten. Als we bij het busje aankomen staat de chauffeur met een Kirgizische boer te praten. Zijn twee zoons zijn er ook. Allemaal op de fiets. En met een klein puppy, waar Madina, die dol is op beesten (ze wil later twaalf paarden!!) zich over ontfermt. Als de boer gewaarwordt dat ik een Nederlander ben, begint hij onder bulderend gelach, de afgang van het Nederlandse elftal op z'n Kirgizische te evalueren. Uiteraard versta ik er geen hout van maar gelukkig is daar Madina, die Engels, Russisch en Kirgizisch spreekt. "Die Nederlanders kunnen niet voetballen, hahah. Volkomen terecht zijn ze naar huis geschoten, hahaha. Enzovoorts enzovoorts." Ik maak een paar foto's van het gezelschap. "En wat kost een kilo aardappels in Nederland?" vraagt de boer. Ik zeg maar wat, "4 euro". Daar mag ik z'n hele aardappelveld voor hebben, en wijst naar een lap aardappels iets van de weg af. Hahaha. Onderwijl houden de zoons van de boer zich keurig gedeisd, en zeggen geen woord, zittend op hun hurken.

Na een uurtje komt de vogelgroep terug. Even handen schudden en dan terug naar het gastenhuis. Ze hebben Grijze Gors en Steenortolaan gezien. De lucht betreft en we moeten onder het afdak eten want het regent flink. Er is een bus vol vrouwen uit Bishkek aangekomen, en die eisen alle aandacht. De gastvrouw weert zich kranig en charmant. De sponsordame krijgt van ons een onvoldoende. De elite eist ook hier alle aandacht. Overall hetzelfde. We gaan op tijd naar bed. Morgen naar het vermaarde Issyk-Köl. Een lange rit maar we willen veel zien.

Vallei nabij May Saz (foto: Martin van Leest)

Dag 5 - 23 Juni

De dag begon vroeg om 4.30 uur, want we hadden een transport vanuit het tot nu toe mooiste gasthuis in Akchu. Het was erg gezellig prachtig Kirgizisch ingericht (denk ik). Er werd met veel hout

gewerkt en met verlichting onder en langs de plinten. Onze eerste stop is in een woestijn landschap hier zagen we de veelvuldig voorkomende algemene soorten als Kuifleeuwerik en de Kortteenleeuwerik. Ik kon ze goed bekijken. Daarna verder hobbelen over de oude Sovjet wegen naar de oevers van het Issyk Kol meer. In het open oeverlandschap ontbeten en later de Woestijnplevier bewonderd. We nuttigen een bakje koffie in Cholpan-Ata wat een toeristische badplaats is voor Russische toeristen. Harry zijn schoenen zijn kapot ofwel we gaan op zoek naar een schoenmaker. Uiteindelijk wordt besloten om nieuwe bergschoenen te kopen voor enkele euro's! Nog even een bergkloof in gelopen, een geslagen dode Aziatische Steenpatrijs gevonden, verder een Hume's Braamsluiper. Nu verder op weg naar Karakol. Onderweg de eerste regen van de trip. Nabij Karakol bezoeken we het Issyk Kol meer nogmaals waar een oude voormalige Sovjet scheepswerf ligt te verroesten. Machiel vertelde dat het meer in vroegere tijden werd gebruikt om onderzeeërs te testen, het meer is namelijk ettelijke honderden meters diep. We zien hier diverse fraaie woudaapjes en een Grauwe gors op de draad zingt zijn riedeltje.. Na aankomst in het hotel alhier heerlijk gegeten! Voor de komende dagen beloofde Machiel ons spannende en enerverende dagen met het kamperen en veel bijzondere vogelsoorten. We kregen wel het advies om goed kleren aantrekken want we gaan de bergen in naar grote hoogtes. Rien beloofde in geval van nood te gaan koken!!

Dag 6 - 24 Juni

We worden wakker en het is gelukkig droog. Machiel en Harry hebben voor het ontbijt al een tochtje gedaan. Niets speciaals is er gezien. We gaan met onze bus de stad in waar de GAZ66 op ons wacht. Dit is een Russische legertruck die vroeger gebruikt werd als soldatenvervoer. We gaan met deze truck het ruwe landschap van May Saz bezoeken. We vertrekken en de truck rijdt eigenlijk zeer aardig. De grote wielen en goede schokdempers zorgen ervoor dat alles goed wordt geabsorbeerd. Dan de vogels, de eerste stop levert Grote Gele Kwikstaart, Waterspreeuw, Grauwe Fitis, Hume's Bladkoning, Zwartkeelheggenmus, Roodvoorhoofdkanarie, Eversmann's Roodstaart en Roodmus op. We rijden door maar als we willen stoppen rijdt de truck door, er is even wat hard kloppen op de cabine voor nodig om de aandacht van de chauffeur te krijgen. We stoppen bekijken de groene vallei en niet veel later is het prijs! Ibisnavel wordt gezien! Iedereen is meer dan in zijn nopjes. Op de top van de pas, die geheel kaal is en vooral uit steenslag bestaat worden door enkele nog een vrouwtje Witkruinroodstaart gezien, het mannetje wordt helaas niet gevonden. We rijden in tempo door naar de vallei wat af en toe voor avontuur en spanning zorgt. Het heeft hier klaarblijkelijk geregend en het zand is modder geworden. We rijden toch zonder veel problemen zo de bergen op en af. Aangekomen in de vallei van May Saz zien we zeer veel *calcarata* Citroenkwikstaarten en Izabeltapuiten. Het kamp wordt opgezet door het personeel en wij maken onze eerste rustige wandeling rondom het kamp. De grasmat staat vol met witte Edelweiss! We eten weer een hapje, drinken een borreltje en genieten van dit prachtige landschap waar wij nu mogen vertoeven.

Ibisnavel – *Ibidorhyncha struthersii* – May Saz vallei (foto: Machiel Valkenburg)

Dag 7 - 25 Juni

Na onze eerste nacht in het tentenkamp May Saz te hebben geslapen (we zijn allen gebroken), gaan we wandelen op de hoogvlakte waar we ons kamp hebben. De stilte en de rust in deze prachtig groene omgeving is een sprookje. Hier voel je, je echt één met de natuur en kun je geen stap zetten zonder op een mooi plantje te lopen. We zitten met ons tentenkamp op 2300m en alle flora en fauna die hier voorkomt is bijzonder te noemen. Overal op de alpiene weilanden zie je tussen Vrouwenmantel en Trolius de prachtige Citroenkwikstaart - *Motacilla citreola calcarata* - naar insecten zoeken. In de holen van de bergmarmotten broedden de Izabeltapuiten. Veel verschillende soorten vlinders kunnen we bewonderen waaronder de Adippevlinder, Aarbeivlinder en Oostelijke Luzernevlinder. Uit de bergen hoort Machiel de desolaat klinkende geluiden van het Himalaya Berghoen. Deze mooie hoenders laten zich alleen op de vroege morgen horen, helaas krijgen we de vogel niet te zien. We lopen richting de voet van de bergen waar in de coniferen verschillende zangvogeltjes zijn te beluisteren. We krijgen de Zwartkeelnachtegaal met een rode keel prachtig te zien. Het geluid lijkt een beetje op de zang van onze Heggenmus. Ook zien we nog enkele Hodgson's Bergvinken en een Boompieper. We lopen langzaam terug richting het tentenkamp waar onze staf de lunch heeft klaarstaan. Het weer is prima en de temperatuur stijgt snel zodat op het toneel de eerste Steenarend verschijnt. We kunnen de arend mooi tegen de bergen zien zweven op zoek naar prooi, even later zien we de tweede Steenarend verschijnen. Het aantal soorten in dit specifieke habitat is niet groot maar we krijgen wel bijzondere soorten te zien waar onder de zeldzame Ibissnavel. Deze op een wulp lijkende soort is vanwege zijn schutskleur nauwelijks te vinden tussen de grote kiezelstenen. In de bosjes langs de bergrivier zien we regelmatig een Roodgesterde Blauwborst. Op de hoogvlakte hoeden de bergbewoners hun vee en zijn hier heel de zomer aanwezig om hun kostje te verdienen. Het lijkt een armoedig bestaan maar zien er tevreden uit. Van files en drukte hebben ze niet gehoord. Drie boeren proberen met hun honden de paarden bijeen te drijven om ze te vangen. Lasso's en een hoop gegil en gefluit komt er aan te pas. Het levert een mooi schouwspel op in dit landschap van rust. Maskerkwikstaarten vliegen laag als raketjes over de rivier, af en toe pikkend naar een insect. Ondanks het mooie weer is er op deze middag geen roofvogel te bekennen. Machiel vertelt dat veel roofvogels worden gevangen in verband met de enorme prijzen die Arabieren voor de Sakervalken betalen. Met de telescoop scannen we de bergkammen af op zoek naar de Berghoenders, helaas ook nu geen succes. Voordat we naar bed gaan nog een kleine wandeling voor ons kamp gemaakt, we zien daar in het mooie avondlicht een paartje Eversmann's Roodstaarten met 4 juveniele. De familie laat zich goed bewonderen en wij gaan tevreden richting de tenten. De tweede dag in het tentenkamp zit er op en duiken voldaan in ons nestje.

Tentenkamp in May Saz vallei (foto: Machiel Valkenburg)

Dag 8 - 26 Juni

Na een koude nacht in de tentjes hoog in de bergen van May Saz zijn we vroeg opgestaan. Wij wandelen na het ontbijt rustig naar beneden terwijl de tenten door het personeel afgebroken wordt. Na een uurtje lopen begint het rustig te regenen al snel wordt rustig spoelen maar kunnen wij onderweg schuilen in een boerderij. Daar wordt een geslachte koe ingeladen en vertrekken wij naar Tamga. Pas, na een lange rit in de bergen, om 16.00 uur wordt de koe in het eerste dorp dat wij bereiken overgeladen. Onderweg wordt diverse malen gestopt waarbij o.a. Zwartborst nachtegaal, Zwartkeelheggenmus en Ibissnavel worden gezien. 's Avond komen we aan in Tamga gelegen aan het mooie Issyk Kol meer.

Eversmann's Roodstaart – *Phoenicurus erythronotus* – May Saz (foto: Machiel Valkenburg)

Dag 9 - 27 Juni

De wekker loopt deze morgen weer om 5 uur af in Guesthouse in Tamga en na een heerlijk ontbijt met pap zijn we om 6 uur weer en route. We bezoeken vandaag het Issyk Kol meer vanaf 2 plaatsen. De eerste plek voert ons door een prachtige kloof of wadi vanaf Ak Say die we deels met de bus en deels te voet afleggen. De zon schijnt en het is weer een warme dag. In de wadi vinden we Steenortolaan en de *phoenicuroides* Zwarte Roodstaart, Bonte Tapuit, Izabeltapuit, Arendbuizerd en Rode Rotslijster. We picknicken aan het mooie strand van het Issyk Kol meer. De wind zorgt voor een aangename temperatuur. Langs het strand en op de vlakke die begroeid is met lage struikjes vinden we Mongoolse plevier, Duinpieper, Raaf, Pontische Meeuw en Heuglins Meeuw,. Deze laatste wordt door Machiel gefotografeerd in de vlucht en via het beeldschermje kan hij op de vleugeltop inzoomen en zo de meeuw met zekerheid determineren. Het tweede bezoek na de lunch voert ons langs een slechte weg naar een moerasje langs het meer. We proberen rond het moerasje te lopen maar door de hoge waterstand lukt dit niet helemaal. We ontdekken hier o.a. Steltkluut een groepje Tureluurs, Witgat, Kleine plevier, Visdief en Nachtegaal. Het begint stilletjes aan zachtjes te regenen. Om 18.30 uur zijn we terug in het guesthouse voor een heerlijke maaltijd in de speciale dinner room. Het Guesthouse heeft een prachtige bloementuin. Die zie je hier niet heel veel. 's Nachts regent en

onweer maar dat deert ons niet want we slapen na een heerlijk dag binnen, een lekker biertje en het maken van de dagelijkse lijst, weer prima.

Dag 10 - 28 Juni

We vertrekken vroeg want er staat een transport dag naar Son Kol, aangekondigd door Machiel als een klein hemeltje op aarde, op het programma. We beginnen aan de bosjes nabij het meer. Hier wordt al snel de Sykes's Spotvogel gezien samen met Oostelijke Nachtegalen. Het berkenbosjes levert helaas geen gewenste spechten op maar wel enkele Azuurmezen en een rustende Boomvalk. Net buiten Tamga hoort Machiel vanuit het openstaande raam een rateltje, trrrrrrrrr, we stoppen en al vlug wordt een groepje met Sperwergrasmussen ontdekt, fantastisch. Na enkele uurtjes rijden komen we bij een groot stuwmeer. Hier vliegen enkele Strandleeuweriken rond zonder geel maar ze zijn geheel wit in hun gezicht, ze horen bij de *brandti* ondersoort. Ook zijn hier grote aantallen Casarca's aanwezig, we tellen er 2000. Bij het teruglopen naar de bus zien we nog een Kleine Torenavalk. We gaan beginnen aan de beklimming van het Son Kol grasplateau dat gelegen is op zo'n 3000m hoogte. Het landschap is adembenemend maar dat zijn we bijna wel gewend. Alle landschappen zijn zo verschillend en zo prachtig. We zien vele Waterpiepers en af en toe vliegen er wat Fraters met de bus mee. Het hoogtepunt is geen vogel maar een zoogdier. We zien een Corsac Fox. Ze zijn wat bleker dan onze vossen maar zijn zeer mooi. We zien vele Izabeltapuiten en Bonte Tapuiten en ook nog enkele Rotsmussen. Er staan ook nog behaarde distels waar we geen naam op kunnen plakken. Boven aangekomen op het plateau zien we al snel Sneeuwvinken. Ze zijn zeker niet schuw en bovendien zijn ze of lijken ze zeer nieuwsgierig. Aankomst in ons yurt kamp. Deze tenten werden in vroegere tijden gebruikt door de nomadische volkeren van Centraal Azië. Er wordt heerlijk gegeten en we duiken met de nodige drankjes in ons lichaam het bedje in.

Son Kol yurt kamp (foto: Machiel Valkenburg)

Dag 11 - 29 Juni

De tweede nacht van ons leven in een yurt geslapen. Veel gewatteerde dekens zorgen ervoor dat we het niet koud hebben. Vandaag uit geslapen en hebben om 7.30 uur ontbijt, met warme pap en traditioneel zittend op de grond aan lage tafels. Het viel velen van ons niet mee. Excursie rondom de yurt en langs het Son Kol meer. Het was nogal winderig maar mooi droog. Het hobbelige veenberggebied was wat moeilijk begaanbaar, maar toch diverse Tureluurs en een mooie Mongoolse Plevier niet ver van ons vandaan zittend op de oever. Vanwege de wind wordt besloten om naar de bergen te gaan. We bezoeken in rotspunt die uit de grond steekt. We hebben hier fraai zicht op vele makke Sneeuwvinken nabij een ruïne. Tapuit, Monniksgier en een Rode Rotslijster. Onderweg zien we prachtige bloemenhellingen, met hier en daar zonnende Marmotten. De lunch wordt genuttigd achter de auto en uit de wind. We maken aanstalten om te vertrekken en dan plots een stipje in de

prachtige helder blauwe lucht, een Sneeuwgier! Hierna weer verder de bergen in en naar de vlokken eeuwige sneeuw, met daartussen bijzonder kleurige planten. We keren terug in de richting van ons kamp. Nabij het meer aan een landtong zien we de Reuzenzwartkopmeeuw tezamen met vier jongen, goed gezien! Terug in onze yurt. De borrel voor Rien en voor ons allen, voor het eerst zo vroeg (16.30 uur). Het is eigenlijk al ons beginnende afscheid van de vakantie, en alle problemen van de wereld passeren in de avond de revue.

Himalayan Griffon Vulture – Gyps himalayensis – San Bulak (foto: Machiel Valkenburg)

Dag 12 - 30 Juni

Deze dag staat alweer in het teken van de terugweg naar Bishkek. Om 6.00 uur is het ontbijt, met warme griesmeel-, gierst- of maïspap!!! Brrrrrrrrrr. Voor het vertrek nog even gebruik gemaakt van de Europese toilet. Auto ingepakt en we zijn op reis. Natuurlijk afscheid nemend van de traditioneel geklede vrouw die speciaal voor ons zich uitgedost had met de onmiskenbare gouden tanden die vele mensen hier hebben. Machiel verteld dat gouden tanden goedkoper zijn dan een witte vulling of kroon. Onderweg weer blijvend genieten van de heldere kleurrijke landschappen in combinatie met de super afgegraasde bergellingen door schapen, koeien en paarden. Jammer van de Yak, deze onderweg niet meer aangetroffen. We hebben ze bij de rit richting Son Kol wel waargenomen maar op redelijk afstand. Via Balykchy voegen toch nog nieuwe soorten aan de lijst toe. We zien bij enkele moerasjes nog een Wilde Zwaan en vanuit het riet komt het geping van Baardmannetjes. Rond vijven zijn we weer in Bishkek waar de luxe van het gasthuis weer op ons wacht. Na de op frisser, ons galgenmaal bij een Turkse zaak waar heerlijk gegeten en genoten wordt van de wederzijdse afscheidspreken. Op tijd inpakken en klaar staan, want om 3.45 uur ontbijt en daarna vertrek naar het vliegveld. Nagenietend van een spannende, enerverende, gezellige en leerzame natuurdoevakantie.

Dag 13 - 01 Juli

Precies volgens plan staan we op tijd op het vliegveld en gaan we met de Turkish Airline vlucht via Istanbul richting thuis.

Central Asia Birding	Participants:	Codes:	Bishkek fishingponds	Bishkek - Ala Archa - Bishkek	Bishkek - Chuy river - Kemin NP	Kemin NP	Kemin NP - Balykchy - Karakol	Karakol - May Saz	May Saz	May Saz - Karakol - Tamga	Tamga - Ak Sai - Tamga	Tamga - Balykchy - Son Kol	Son Kol	Son Kol - Balykchy - Bishkek
	Rien Kordes	* = 1 till 5												
	Harry van Vugt Mariska Tonnet Willem Veenhuizen	** = 6 till 10 *** = 11 till 25 **** = 26 till 100 ***** = 101 till 1000 ^ = only heard												
Tourleader: Machiel Valkenburg	Jan Benoist Martin van Leest		The taxonomy followed in this list is of Wassink A. & Oreeel G. 2007 plus some recently add taxonomical changes, Dutch Birding Magazine 2008 no. 1.											
Birds of Kyrgyzstan 19-6 / 30-6-2008			Total species during the trip											
Dutch Name	Species name	Subspecies	19 June	20 June	21 June	22 June	23 June	24 June	25 June	26 June	27 June	28 June	29 June	30 June
Wilde Zwaan	Cygnus cygnus											1		
Casarca	Tadorna ferruginea						12	4	5	2	10	2000	6	250
Smient	Anas penelope													
Krakeend	Anas strepera	strepera	2											3
Wintertaling	Anas crecca	crecca										*		
Wilde Eend	Anas platyrhynchos	platyrhynchos										2	2	6
Pijlstaart	Anas acuta											10		
Zomertaling	Anas querquedula		3											
Slobeend	Anas clypeata				1							2		7
Krooneend	Netta rufina											1		
Witoogeend	Aythya nyroca		45											

Kuifeend	Aythya fuligula											1		14
Himalaya Sneeuwhoen	Tetraogallus himalayensis	sewerzowi							^	^				
Aziatische Steenpatrijs	Alectoris chukar	falki			4		1							
Kwartel	Coturnix coturnix	coturnix			*	*	*							
Fazant	Phasianus colchicus	mongolicus			1		2							
Dwergaalscholver	Phalacrocorax pygmeus				2									5
Aalscholver	Phalacrocorax carbo	sinensis	25								1	1		
Woudaap	Ixobrychus minutus	minutus	6		3		5							
Blauwe Reiger	Ardea cinerea	cinerea												
Dodaars	Tachybaptus ruficollis	capensis	^											4
Fuut	Podiceps cristatus	cristatus	*											2
Georde Fuut	Podiceps nigricollis	nigricollis	2									1		
Oostelijke Zwarte Wouw	Milvus lineatus		30		1	1	5	*		**	3	*	2	
Sneeuwgier	Gyps himalayensis												1	1
Monniksgier	Aegypius monachus												1	
Bruine Kiekendief	Circus aeruginosus	aeruginosus												1
Arendbuizerd	Buteo rufinus	rufinus		1		1	1				3	2		1
Mongoolse Buizerd	Buteo hemilasius							1						1
Dwergarend	Aquila pennata													1
Steenarend	Aquila chrysaetos	canadensis			1			5	4	1				
Kleine Torenvalk	Falco naumanni												1	
Torenvalk	Falco tinnunculus	tinnunculus		3	1	3	4	4	*	*	*		1	*
Boomvalk	Falco subbuteo	subbuteo	2	3	2								1	
Waterhoen	Gallinula chloropus	chloropus	*		1		*							
Meerkoet	Fulica atra	atra	*				120				2	4		30
Jufferkraanvogel	Grus virgo													2
Scholekster	Haematopus ostralegus	longipes			2		2							
Ibissnavel	Ibidorhyncha struthersii							4	2	2	1			
Steltkluut	Himantopus himantopus	himantopus			3		1							1
Kleine Plevier	Charadrius dubius	curonicus			4						2	2	1	
Mongoolse Plevier	Charadrius mongolus	pamirensis											1	
Woestijnplevier	Charadrius leschenaultii	crassirostris					1							
Kievit	Vanellus vanellus						1							

Oeverloper	Actitis hypoleucos		*	1	**			*		1		*		
Oeverloper	Actitis hypoleucos		*	1	**			*		1		*		
Witgat	Tringa ochropus								1		2			
Tureluur	Tringa totanus		2								12		11	6
Kokmeeuw	Chroicocephalus ridibundus		*				***				20	35	15	30
Reuzenzwartkopmeeuw	Larus ichthyaetus										1		6	4
Heuglins Meeuw	Larus heuglini	heuglini	1				1						1	1
Pontische Meeuw	Larus cachinnans		*				*				6	5	3	3
Witwangstern	Chlidonias hybrida	hybrida	1											
Zwarte Stern	Chlidonias niger	niger	***								1			
Visdief	Sterna hirundo	hirundo	15		3		3				5	20		**
Rotsduif	Columba livia	?	*		5	**			*	*	300			
Hotduif	Columba palumbus	casiotis	1			*	*				1	*		
Turkse Tortel	Streptopelia decaocto	decaocto	*	*	*		*	*		*	**	**		**
Zomertortel	Streptopelia turtur	arenicola	1	*	*		*							
Oosterse Tortel	Streptopelia orientalis	meena	*	2	1	4	**	4		**	*			1
Palmtortel	Streptopelia senegalensis	ermanni			**	**	*	*						
Koekoek	Cuculus canorus	?	***		*	5	*	*	*	*	*	*		1
Dwergooruil	Otus scops	pulchellus			1									
Gierzwaluw	Apus apus	pekinensis	**	*	**	***	202	**			17	250	***	25
Alpengierzwaluw	Apus melba	tuneti	*		50									
Ijsvogel	Alcedo atthis	atthis	**	1	1		1							
Bijeneter	Merops apiaster		*		***	40	*							
Scharrelaar	Coriacus garrulus	semenowi	*	*	***	***	**							
Hop	Upopa epops	epops	**		5	**	**	1		1	4	6		**
Kortteenleeuwerik	Calandrella brachydactyla	longipennis			1		1					**		
Kleine Kortteenleeuwerik	Calandrella rufescens	heinei										2		
Kuifleeuwerik	Galerida cristata	magna					**				*			
Veldleeuwerik	Alauda arvensis	dulcivox			*							*	***	***
Strandleeuwerik	Eremophila alpestris	?										**	*****	*****
Oeverzwaluw	Riparia riparia	innominata	*		3		**				100	*		**
-	Riparia diluta	diluta									8			
Rotszwaluw	Pytogoprogne rupestris				*									4

Boerenzwaluw	Hirundo rustica	rustica	***	20	**	**	**	1		**	50	10		
Huiszwaluw	Delichon urbicum		100		**					1				
Roodstuitzwaluw	Cecropis daurica	rufula	**											
Duinpieper	Anthus campestris						*				**	**		
Boompieper	Anthus trivialis	haringtoni							*					
Waterpieper	Anthis spinoletta	blakistoni						*		***		*	***	**
Citroenkwikstaart	Motacilla citreola	citreola			1						1	*		
		calcarata						***	****	***		**	****	***
Grote Gele Kwikstaart	Motacilla cinerea	cinerea		*		1		*		*				
Maskerkwikstaart	Motacilla personata		**	**	**	***	***	***	1	*	***	**		***
Waterspreeuw	Cinclus cinclus	leucogaster		1		1		2		*				
Bruine Waterspreeuw	Cinclus pallasi	tenuirostris		1										
Bruine Heggenmus	Prunella fulvescens									1				
Zwartkeelheggenmus	Prunella atrogularis	huttoni						*	1	**				
Altai Heggenmus	Prunella himalayana							1		**			4	
Oosterse Nachtegaal	Luschna megarhynchos	hafizi	* ^		*						*	*		
Roodsterblauwborst	Luschna svecica	pallidogularis						2	1					
Zwartkeelnachtegaal	Luschna pectoralis	baillioni							1	**		2		
Eversmanns Roodstaart	Phoenicurus erythronotus							2	2	2				
Blauwkoproodstaart	Phoenicurus coeruleocephalus					2								
Oosterse Zwarte Roodstaart	Phoenicurus ochruros	phoenicuroides									**	2		4
Witkruinroodstaart	Phoenicurus erythrogaster	grandis						1		2				
Siberische Roodstaarttapuit	Saxicola maurus			1	1		1							
Izabeltapuit	Isabelline Wheatear	Oenanthe isabellina					*	***		***	***	****	***	25
Tapuit	Oenanthe oenanthe	oenanthe								1	*	2	**	
Bonte Tapuit	Oenanthe pleschanka				2	*	**				***	****		1
Rode Rotslijster	Monticola saxatilis										1	6	4	2
Blauwe Rotslijster	Monticola solitarius	pandoo			2									
Chinese Fluitlijster	Myophonus caeruleus	temminckii		1	5									
Merel	Turdus merula	intermedius	**	**	*	1	**	**		*	*	*		
Grote Lijster	Turdus viscivorus	bonapartei				1		*			2	*		
Cetti's Zanger	Cettia cetti	albiventris	1								3	1		

Struikrietzanger	Acrocephalus dumetorum		1											
Struikrietzanger	Acrocephalus dumetorum		1											
Struikrietzanger	Acrocephalus dumetorum		1											
Sykes' Spotvogel	Acrocephalus rama											2		
Grote Karekiet	Acrocephalus arundinaceus	zarudnyi	*											
Indische Karekiet	Acrocephalus stentoreus	brunnescens	***		2									
Sperwergrasmus	Sylvia nisoria											8		
Vale Braamsluiper	Sylvia curruca	halimodendri									*			
Humes Braamsluiper	Sylvia althaea	monticola					1							
Grasmus	Sylvia communis	rubicola	*		*	*	***	1	*					
Grauwe Fitis	Phylloscopus trochiloides	viridanus	***		*	*	***	**	*					
Humes Bladkoning	Phylloscopus humei	humei	***		*		*							
Goudhaan	Regulus regulus	tristis			1									
Baardman	Panarus biarmicus	russicus										3		
Azuurmees	Cyanistes cyanus	?	1	2			1	4			1	3		
Koolmees	Parus major	major	*	**		*	*	*				3		
Sparremees	Periparus rufonuchalis			1										
Zwarte Mees	Periparus ater	rufipectus		**										
Himalaya Boomkruiper	Certhia himalayan			1										
Witkruinbuidelmees	Remiz coronatus		*			1^								
Wielewaal	Oriolus oriolus	oriolus/kundoo	**	1	*									2
Grauwe Klauwier	Lanius collurio	collurio	1					1						
Turkestaanse Klauwier	Lanius phoenicuroides			*	*	*	2	*		*	6	***		
Langstaartklauwier	Lanius schach	erythronotus	**		*									
Kleine Klapekster	Lanius minor		***	***	***	***	**	*		*	10	*		***
Ekster	Pica pica	bactriana	14	**	**	***	***	***	**	**	***	***		10
Alpenkauw	Pyrrhocorax graculus	forsythi		**				*		*			80	
Alpenkraai	Pyrrhocorax pyrrhocorax	centralis						2	***	***		8		3
Russische Kauw	Corvus monedula	soemmerringii		4										
Roek	Corvus frugilus	frugilus	7		50		100	20		4				400
Oosterse Kraai	Corvus corone	orientalis	***	**	**	**		**	**	***	15	***		15
Raaf	Corvus corax	tibetanus									3	1	**	4
Spreeuw	Sturnus vulgaris	porphyronotus	1		2	***	**				2	**		2

Roze Spreeuw	Sturnus roseus		**	****	500	****	**			**				***
Treurmaina	Acridotheres tristis	tristis	***	***	***	***	***	***		**	***	***		***
Treurmaina	Acridotheres tristis	tristis	***	***	***	***	***	***		**	***	***		***
Spaanse Mus	Passer hispaniolensis	transcapicus	**		500									*
Ringmus	Passer montanus	dilutus	**	***	***	***	***	***		*	***	**		**
Rotsmus	Petronia petronia	intermedia										10	4	10
Sneeuwvink	Montifringilla nivalis	alpicola										***	****	**
Roodvoorhoofdkanarie	Serinus pusillus							**	*	*				
Groenling	Carduelis chloris	turkestanicus			2	2	*	**			*	*		1
Grijskopputter	Carduelis carduelis	parapanisi	**	**	**	**	**	*			2	*		2
Kneu	Carduelis cannabina	bella				2	6		1					
Frater	Carduelis flavirostris	?						2				***		10
Hodgons Bergvink	Leucosticte nemicola							***	*	****				
Mongoolse Woestijnvink	Bucanetes mongolicus										*			
Roodmus	Carpodacus erythrinus	ferghanensis		***	*	**	*	***	**	**		***		***
Spiegeldikkbek	Mycerobas carnipes	carnipes		4						1				
Rotsgors	Emberiza stewarti				2									
Grijze Gors	Emberiza cia	par		3		*	**							
Steenortolaan	Emberiza buchanani	neobscura				4			1		***	1		
Bruinkopgors	Emberiza bruniceps		3	*	*	**	**			*	**	*		
Grauwe Gors	Emberiza calandra		*	*	*	*	*				**	*		*